

Nota van Antwoord op ingediende zienswijzen

Natura2000 ontwerp-beheerplan Witte Veen

Inhoud

1	Inleiding	3
2	Beantwoording zienswijzen	4
2.1	Inleiding	4
2.2	Proces	4
2.3	Gebiedsbeschrijving	4
2.4	Instandhoudingsdoelstellingen	5
2.5	Beleid, plannen en regelgeving	5
2.6	Bestaande activiteiten	6
2.6.1	Algemeen	6
2.6.2	Drinkwaterwinningen en industriële waterwinningen	6
2.6.3	Kleine grondwateronttrekkingen	7
2.6.4	Berekening uit oppervlaktewater	9
2.6.5	Peilbeheer	10
2.6.6	Agrarische activiteiten	10
2.6.8	Cumulatietoets	12
2.7	Instandhoudingsmaatregelen	13
2.8	Sociaal-economische gevolgen	13
2.9	Uitvoeringsprogramma	14
2.9.1	Algemeen	14
2.9.2	Monitoring en onderzoek	15
2.9.3	Financiering	16
2.9.4	Schade	16
2.10	Vergunningverlening & handhaving	17
3	Wijzigingen	18
3.1	Inleiding	18
3.2	Aanpassingen	18
	Begrippenlijst	23
	Afkortingen	26

1 Inleiding

Voor u ligt de nota van Antwoord voor het beheerplan van het Natura2000 gebied Witte Veen. In deze nota staan de antwoorden op de ingediende zienswijzen op het ontwerp-beheerplan.

Het Natura 2000-gebied Witte Veen is op 23 mei 2013 door de Staatssecretaris van het Ministerie van Economische Zaken op grond van artikel 10a van de Natuurbeschermingswet 1998 (Nb-wet) aangewezen als Natura 2000-gebied. Op grond van art. 19a Nbwet hebben Gedeputeerde Staten van de provincie Overijssel een ontwerp-beheerplan vastgesteld op 27 januari 2015. Dit ontwerp-beheerplan lag van 9 februari tot en met 23 maart 2015 ter inzage. Belanghebbenden konden gedurende deze periode hun zienswijzen naar voren brengen. Van deze gelegenheid hebben 9 belanghebbenden gebruik gemaakt, hierna genoemd de insprekers. Een aantal insprekers heeft tijdens deze termijn aangegeven meer tijd nodig te hebben voor het indienen van een goed onderbouwde zienswijze. De provincie heeft deze insprekers schriftelijk laten weten dat zij twee weken de tijd hadden om hun punten nader toe te lichten. Tijdens de ter inzage legging heeft de provincie vijf informatiebijeenkomsten georganiseerd. Het ontwerp-beheerplan van het Natura 2000-gebied Witte Veen is toegelicht op de bijeenkomst in Boekelo op 9 februari 2015.

De zienswijzen van de insprekers zijn samengevat in deelzienswijzen. Elke deelzienswijze heeft een unieke code. Die deelzienswijzen zijn vervolgens ingedeeld in thema's. Een deelzienswijze is dus altijd gekoppeld aan een thema én via de code aan één of meerdere indieners. Op elke deelzienswijze volgt een antwoord. Voor de insprekers betekent dit dat de verschillende onderdelen van de zienswijze in deze nota onder verschillende thema's en dus verschillende hoofdstukken zijn terug te vinden. Met de code kunnen de insprekers de eigen zienswijzen terugvinden. De code is per brief of email aan de insprekers doorgegeven.

Deze werkwijze is gekozen ten behoeve van een goede leesbaarheid van de Nota van Antwoord. Voor elk thema is er op deze wijze een overzicht van de verschillende inspraak reacties.

Er zit veel overlap in de documenten van het PAS en het beheerplan. Ook in de zienswijzen wordt veel ingegaan op onderdelen die deel uit maken van het PAS. Juridisch gezien mogen zienswijzen die gaan over het PAS niet nogmaals aan de orde komen in de inspraak procedure van de beheerplannen. Alle ingediende zienswijzen, inclusief de onderdelen die betrekking hebben op het PAS zijn echter in deze nota van Antwoord beantwoord. Mochten er ondanks onze nauwkeurige afstemming wezenlijke verschillen zitten in de beantwoording op PAS-onderdelen in deze nota van Antwoord en de Nota van Antwoord van het PAS, dan is deze laatste leidend.

In het laatste hoofdstuk van deze Nota van Antwoord is aangegeven op welke punten het ontwerp-beheerplan is gewijzigd. Per hoofdstuk is aangegeven wat aan de hand van de ingekomen zienswijzen is gewijzigd en wat de provincie en andere bestuursorganen ambtshalve hebben gewijzigd.

Het aangepaste beheerplan is vastgesteld door Gedeputeerde Staten van de provincie Overijssel. Tegen het besluit om het beheerplan vast te stellen, is beroep mogelijk bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State. In de Natuurbeschermingswet is geregeld dat het beroep tegen de vaststelling van een beheerplan alleen gericht kan zijn op de onderdelen die betrekking hebben op de beschrijving van handelingen die het bereiken van de instandhoudingsdoelstellingen niet in gevaar brengen, en de daarbij in voorkomend geval aangegeven voorwaarden en beperkingen. Voor die handelingen fungeert het beheerplan immers als een besluit in de zin van de Algemene wet bestuursrecht. Hierbij kan gedacht worden aan activiteiten die via het beheerplan (voor wat betreft de Natuurbeschermingswet) vergunningvrij worden gemaakt. Ook is beroep mogelijk tegen de beoordeling van de bestaande activiteiten. Onderdelen van het beheerplan die de beschrijving bevatten van het (op uitvoering gerichte) beleid, waaronder bijvoorbeeld de beschrijving van de instandhoudingsmaatregelen, zijn niet aan te merken als een besluit in de zin van de Algemene wet bestuursrecht. Tegen dergelijke onderdelen van het beheerplan kan geen beroep worden ingesteld.

Na vaststelling geldt het beheerplan voor een periode van zes jaar. In die periode worden de ontwikkelingen in het gebied en de effecten van het uitvoeren de maatregelen gevolgd. Aan het eind deze periode wordt het beheerplan geëvalueerd, waarna het zo nodig aangepast kan worden of voor een periode van zes jaar wordt verlengd.

2 Beantwoording zienswijzen

2.1 Inleiding

De zienswijzen die binnen de wettelijke termijn zijn ontvangen zijn in dit hoofdstuk samengevat. Een zienswijze gaat meestal in op meerdere thema's. De verschillende aspecten uit een zienswijze zijn verwoord in zogenaamde deelzienswijzen. De deelzienswijzen hebben een code gekregen, bijvoorbeeld 054-Z-3-D10. De code betekent van gebied 054 (Witte Veen) zienswijze 3, deelzienswijze 10. Met deze code kunt u als inspreker de verschillende delen van uw zienswijzen terugvinden. Insprekers hebben deze code per brief of email ontvangen. De deelzienswijzen zijn gerangschikt naar thema en in onderstaande paragrafen beantwoord. De thema's komen zo veel mogelijk overeen met de hoofdstukindeling van de beheerplannen.

2.2 Proces

054-Z-1-D2

Inspreker vindt dat te weinig aandacht voor de ecologische samenhang tussen de Natura 2000-gebieden onderling en hun omgeving is, dit uit zich in onvoldoende aandacht voor soortenbeleid en ecologische verbindingen

Antwoord: In het ontwerp-beheerplan zijn de maatregelen opgenomen die minimaal noodzakelijk zijn voor het realiseren van de instandhoudingsdoelstellingen. De maatregelen die hiervoor worden genomen (o.a. herstel hydrologie), hebben in de meeste gevallen ook een positief effect op habitattypen en soorten die niet vanuit Natura 2000 zijn aangewezen. Maatregelen kunnen zich ook uitstrekken naar de omgeving, buiten het aangewezen Natura 2000-gebied. Soortenbeleid en ecologische verbindingen in brede zin zijn echter geen onderdeel van de beheerplannen.

054-Z-3-D10

Inspreker pleit voor het opnemen van uitgangspunten voor een evaluatie en procesgang in het beheerplan (paragraaf 1.4)

Antwoord: In paragraaf 1.4 van het beheerplan is aangegeven dat de evaluatie zal plaatsvinden in overleg met de partners. Daarmee is dit proces voldoende geborgd. Er is geen aanleiding om vooruitlopend daarop in het beheerplan de uitgangspunten voor de evaluatie op te nemen.

054-Z-8-D1

Inspreker geeft aan dat er geen beheerplannen dienen te worden vastgesteld zolang ten onrechte verleende staatssteun aan terreinbeherende organisaties (TBO'S) niet is teruggevorderd.

Antwoord: Het vaststellen van beheerplannen is een wettelijke plicht die voortvloeit uit de Natuurbeschermingswet en staat los van het terugvorderen van vermeende onterecht verleende staatssteun aan TBO's.

054-Z-8-D2

Inspreker geeft aan dat beheerplannen niet dienen te worden vastgesteld hangende de lopende juridische procedures

Antwoord: Het vaststellen van beheerplannen staat los van de genoemde juridische procedures.

2.3 Gebiedsbeschrijving

Algemene opmerking: De in hoofdstuk 2 van het beheerplan opgenomen gebiedsbeschrijving is in het geheel overgenomen uit de gebiedsanalyse die op 18 november 2015 is vastgesteld door Gedeputeerde Staten in het kader van het Programma Aanpak Stikstof. Inspraak op dat onderdeel

is formeel niet mogelijk omdat er op dit onderdeel al inspraak heeft plaatsgevonden in het kader van het PAS. Zienswijzen die hier op zijn ingediend zijn wel samengevat en beantwoord in deze nota.

054-Z-1-D6

Inspreker pleit ervoor om alle PAS- en niet-PAS maatregelen in een tabel op te nemen zodat duidelijk is welke maatregelen in totaliteit nodig zijn

Antwoord: Dit wordt in het beheerplan opgenomen.

054-Z-9-D2

Inspreker geeft aan dat habitattypenkaarten niet volledig zijn, en suggereert om deze aan te passen en ook niet-aangewezen habitattypen op de kaart te zetten.

Antwoord: De habitatypekaart is onderdeel van de herziene PAS-gebiedsanalyse en maakt geen onderdeel uit van de inspraakprocedure op het beheerplan. Op 18 november 2015 hebben Gedeputeerde Staten van Overijssel de meest recente gebiedsanalyse voor het gebied Witte Veen met daarin de habitatype kaarten vastgesteld. Deze gebiedsanalyse is overgenomen in het definitieve beheerplan Witte Veen. Wanneer er in de toekomst aanleiding is om de habitattypenkaarten aan te passen zal dit plaatsvinden bij het actualiseren van de gebiedsanalyse.

2.4 Instandhoudingsdoelstellingen

054-Z-1-D3

Inspreker mist in het beheerplan de habitattypen H7120 Herstellend hoogveen, H91D0 Alluviaal(beek)bos, H5130 Jeneverbesstruweel, H6410 Blauwgrasland en H7150 Pioniervegetaties met snavelbiezen: het gebied is niet aangewezen voor deze habitattypen maar deze zijn wel aanwezig in het gebied en dienen te worden benoemd en het beheerplan moet zorgen voor het behoud van deze habitattypen

Antwoord: De maatregelen in het beheerplan zijn opgesteld voor de instandhoudingsdoelstellingen zoals genoemd in het aanwijzingsbesluit. De habitattypen waarvoor het gebied niet is aangewezen, maar die wel in het Natura 2000-gebied voorkomen, mogen niet achteruitgaan. De effecten van de maatregelen uit het beheerplan komen ook ten goede aan de niet-aangewezen habitattypen. Tevens moeten deze habitattypen bij de uitvoering van de maatregelen worden ontzien. Dit is beschreven in paragraaf 6.1.4.

2.5 Beleid, plannen en regelgeving

054-Z-4-D1

Inspreker geeft aan dat GGOR is bedoeld om richting te bepalen, en dat een concretiseringslag moet plaatsvinden van de maatregelen. Inspreker vraagt daarom ruimte bij de uitwerking van de maatregelen, om af te mogen wijken van de geformuleerde maatregelen

Antwoord: Voor alle gebieden geldt dat de provincie kan besluiten na nadere toetsing om herstelmaatregelen aan te passen. Met een andere maatregel moet minimaal hetzelfde ecologisch effect worden bereikt. Deze mogelijkheid staat vermeld in het kader in paragraaf 1.5 van het ontwerp-beheerplan.

054-Z-4-D3

Inspreker verzoekt om in paragraaf 5.4.3 het beleid van Waterschap Rijn en IJssel op te nemen met betrekking tot nieuwe beregeningen en bevoeiingen. Inspreker licht toe dat het betreffende beleid inhoudt dat een verbod geldt voor deze activiteiten binnen een zone van 200 meter rond kwetsbare natte natuurgebieden

Antwoord: De provincie past het beheerplan op dit punt aan. In het beheerplan gaat de provincie in hoofdstuk 4 op het beleid van het waterschap met betrekking tot grondwateronttrekkingen in.

054-Z-4-D8

Inspreker geeft aan dat afstemming van de vergunningverlening tussen Natuurbeschermingswet en Waterwet gewenst is

Antwoord: De provincie streeft naar eenduidige regels voor burgers en ondernemers. Vanuit dat oogpunt streeft de provincie naar afstemming van beleid met andere bevoegdheden. Verschillende bevoegdheden kennen echter andere toetsingskaders, waardoor bestuursorganen soms toch ander beleid moeten voeren. De betreffende paragraaf in het beheerplan is verduidelijkt.

054-Z-5-D3

Inspreker geeft aan dat in de beheerplannen op sommige plaatsen opmerkingen gemaakt worden over het doorlopen van de GGOR-procedure door het waterschap. Door inspreker wordt voorgesteld om in de betreffende tekstgedeeltes te verwijzen naar de afspraken over de GGOR-procedure die zijn gemaakt in de overeenkomst tussen de provincie en de waterschappen over de uitvoering van de hydrologische maatregelen ten behoeve van Natura 2000 en de PAS (in het kader van Samen Werkt Beter).

Antwoord: Het ontwerp-beheerplan stelt de bestaande afspraken die in het kader van Samen Werkt Beter zijn gemaakt over de GGOR procedure niet ter discussie. In paragraaf 4.3 van het beheerplan zal hierover een verwijzing worden opgenomen.

2.6 Bestaande activiteiten

2.6.1 Algemeen

054-Z-1-D14

Inspreker wil dat de vuilstort in Duitsland in het beheerplan wordt genoemd en de mogelijke effecten op het habitatype alluviale bossen (beekdalbos) via de waterkwaliteit van de Hegebeek wordt beoordeeld

Antwoord: De Nb-wet is niet van toepassing in Duitsland. Er geldt derhalve vanuit de Nb-wet geen vergunningplicht voor activiteiten in Duitsland. Bovendien is het habitatype H91E0C vochtige alluviale bossen geen onderdeel van het aanwijzingsbesluit voor het Natura 2000-gebied Witte Veen. Dit habitatype wordt in dit ontwerp-beheerplan dan ook niet meegenomen in de toetsing van activiteiten.

054-Z-10-D1

Inspreker vindt dat, als er onverhoopt bedrijfsactiviteiten zijn gemist bij de inventarisatie van bestaand gebruik, deze alsnog dienen te worden toegevoegd aan het beheerplan.

Antwoord: De provincie streeft naar een zo compleet mogelijk overzicht van relevante bedrijfsactiviteiten in de beheerplannen. Tenminste elke 6 jaar wordt het beheerplan geactualiseerd. In de voorbereiding van het beheerplan zijn de bestaande activiteiten geïnventariseerd. De gebiedspartners hebben de mogelijkheid gehad om aanvullingen aan te dragen en correcties voor te stellen. Vervolgens konden ontbrekende activiteiten door het indienen van een zienswijze worden gemeld. Tot slot is het niet nodig om opgenomen te zijn in het beheerplan om te vallen onder de definitie van bestaand gebruik. Dit wordt verder beschreven in paragraaf 5.2 van het beheerplan.

2.6.2 Drinkwaterwinnings en industriële waterwinnings

054-Z-6-D1

Inspreker vindt dat zijn belang in het achterliggende proces, met een sterke nadruk op stikstof, onderbelicht is gebleven en verzoekt om borging van de kwantiteit en kwaliteit van winningsbronnen voor drinkwater in het gebied en de bescherming ervan in het vervolgproces.

Antwoord: De provincie is verantwoordelijk voor de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen. Vanuit dit oogpunt is een landschapsecologische systeemanalyse

opgesteld, is het effect van bestaande activiteiten op de instandhoudingsdoelstellingen beoordeeld en is bepaald welke (hydrologische) maatregelen genomen moeten worden. De daadwerkelijke uitvoering van het overgrote deel van de maatregelen moet echter nog plaatsvinden. Bij deze uitvoering wordt rekening gehouden met alle belangen die in en rondom het Natura 2000-gebied spelen. Ook het belang van winningsbronnen voor drinkwater worden hierbij meegenomen.

054-Z-6-D3

Inspreker stemt in met het beperken van de vergunde onttrekkingscapaciteit van de waterwinning Losser tot de huidige onttrekkingshoeveelheid en zal daarvoor een wijziging van de Waterwetvergunning indienen; inspreker overlegt graag met de provincie over het moment om dit uit te voeren

Antwoord: De provincie treedt hierover in contact met inspreker.

2.6.3 Kleine grondwateronttrekkingen

054-Z-1-D9

Inspreker vindt de effectafstand van 300 meter voor kleine wateronttrekkingen veel te klein. Inspreker stelt dat kleine grondwaterwinningen t.b.v. veedrenking en beregening, vooral in de voorzomer gezamenlijk met industriële onttrekkingen, drinkwaterwinningen, drainage en overige winningen, een sterk nadelig effect kunnen hebben op de natuurgebieden als gevolg van effecten op kwel, samenstelling van het water en afvoer van waterlopen, en is het niet eens met de constatering in het beheerplan (Centrale Beoordeling) dat in de zomer het effect niet groot is doordat het grondwater dan toch al is weggezakt.

Antwoord: De effectafstand van 300 meter is bepaald op basis van een oordeel van onafhankelijke deskundigen. In de Centrale Beoordeling is het cumulatieve effect doorgerekend van kleine beregeningsonttrekkingen en onttrekkingen ten behoeve van veedrenking. Het gaat hierbij om onttrekkingen die bij het waterschap meldingsplichtig zijn. In de Centrale Beoordeling is een aantal aannames gedaan over de duur en omvang van deze onttrekkingen. Modelberekeningen op grond van deze aannames leiden tot een overschatting van het daadwerkelijke effect van deze onttrekkingen. De Centrale Beoordeling nuanceert op een aantal punten deze overschatting. Eén van deze nuances betreft het effect in de zomer. Het daadwerkelijke effect van deze onttrekkingen blijft echter onbekend. In het kader van de PAS worden hydrologische herstelmaatregelen getroffen. Uit de PAS-gebiedsanalyses blijkt dat de kwaliteit en omvang van de habitattypen en het leefgebied van soorten door deze herstelmaatregelen behouden blijft. Aan de hand van de monitoringsresultaten moet worden bepaald of het grondwaterregime een knelpunt vormt voor het behalen van de uitbreidings- en verbeterdoelstellingen.

054-Z-1-D10

Inspreker stelt voor om zones aan te geven waar wateronttrekking wel en niet mag plaatsvinden. Voor de eerste beheerplanperiode kan dat worden bepaald op grond van expert judgement, in de eerste zes jaar dient op basis van modelmatige berekeningen een meer onderbouwde zone te worden vastgesteld.

Antwoord: In het ontwerp-beheerplan is een afstand opgenomen waarbuiten beregeningsonttrekkingen geen effect hebben op de instandhoudingsdoelstellingen. Deze afstand is gebaseerd op een oordeel van onafhankelijke deskundigen. Binnen deze afstand zijn effecten niet op voorhand uit te sluiten. Daarom geldt binnen deze afstand het normale wettelijke kader dat stelt dat het verboden is om zonder vergunning projecten of andere handelingen te verrichten die een negatief effect kunnen hebben op de instandhoudingsdoelstellingen. Nieuwe beregeningsputten zijn dus alleen toegestaan als de initiatiefnemer aan kan tonen dat de instandhoudingsdoelstellingen niet in gevaar komen. Een algemeen verbod is dan ook niet nodig. Tevens is in paragraaf 6.2.1 een onderzoekopgave opgenomen om te komen tot gebiedsspecifieke effectafstanden van agrarische grondwateronttrekkingen.

054-Z-3-D1

054-Z-3-D2

Inspreker vraagt zich af hoe de nadere inventarisatie van grondwateronttrekkingen voor beregening en veedrenking in de stal wordt uitgevoerd, en vindt het geen goede oplossing deze

inventarisatie te laten bestaan uit het 'zelf melden door agrariërs'. Inspreker wil graag bij nader onderzoek betrokken worden.

Antwoord: In de beheerplannen is naar aanleiding van verschillende zienswijzen een onderzoeksmaatregel opgenomen. De exacte onderzoeksvraag daarvan wordt in samenwerking met belanghebbende partijen geformuleerd. Of en hoe een nadere inventarisatie van grondwateronttrekkingen daar onderdeel van uitmaakt en hoe deze wordt uitgevoerd zal in afstemming met partners, waaronder inspreker, worden bepaald.

054-Z-3-D3

Inspreker benadrukt dat beëindiging van grondwateronttrekkingen (veedrenking in de stal, beregening) zo veel mogelijk moet worden voorkomen tenzij de ondernemer er mee instemt.

Antwoord: De provincie is verantwoordelijk voor het realiseren van de instandhoudingsdoelstellingen. Wanneer uit de onderzoekopgave met betrekking tot kleine grondwateronttrekkingen blijkt dat één of meer onttrekkingen knelpunten opleveren voor het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen, zal de provincie maatregelen treffen om de effecten te mitigeren. Er zijn zeer veel mitigerende maatregelen denkbaar. Bij het bepalen welke mitigerende maatregel nodig is, wordt gekeken naar de situatie ter plaatse en welke oplossingen anders dan beëindigen mogelijk zijn. Randvoorwaarde is wel dat de instandhoudingsdoelstellingen worden behaald.

054-Z-3-D4

Inspreker is van mening dat grondwateronttrekkingen met een lagere capaciteit dan 10 m³/uur in de zone van 300 meter vergunningvrij moet zijn, ongeacht het doel van de onttrekking: daarmee sluit het aan bij het beleid van de waterschappen in Overijssel.

Antwoord: Naar aanleiding van deze en andere zienswijzen is de paragraaf over onttrekkingen aangepast. Het feit of een onttrekking binnen of buiten een stal plaatsvindt is voor onttrekkingen met een lagere capaciteit dan 10 m³/uur inderdaad niet relevant. Wel relevant is de totale hoeveelheid grondwater die wordt onttrokken. Dit wordt in paragraaf 5.4.4 van het beheerplan nader toegelicht. Tevens is in hoofdstuk 6 van het beheerplan een onderzoeksmaatregel naar de effectafstanden voor drainage en kleine grondwateronttrekkingen opgenomen. In de eerste beheerplanperiode worden in het kader van het PAS hydrologische herstelmaatregelen getroffen. Uit de PAS-gebiedsanalyses blijkt dat de kwaliteit en omvang van de habitattypen en het leefgebied van soorten door deze herstelmaatregelen behouden blijven. Daarom zijn bestaande kleine grondwateronttrekkingen vergunningvrij opgenomen in het beheerplan, onder de voorwaarde dat de hydrologische herstelmaatregelen worden uitgevoerd. Dit laatste is een verantwoordelijkheid van de provincie Overijssel.

054-Z-4-D4

Inspreker mist de onderbouwing voor de vergunningsplicht in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 voor grondwateronttrekkingen binnen 300 meter ten behoeve van veedrenking en wijst op inconsequentie ten opzichte van eerdere stellingname in het rapport. Inspreker verzoekt om aanpassing dan wel onderbouwing van de zone en vergunningplicht.

Antwoord: De vergunningplicht voor dergelijke onttrekkingen volgt uit de Natuurbeschermingswet zelf. Met het vaststellen van het beheerplan blijft die verplichting binnen een zone van 300 meter vanaf de begrenzing van het Natura2000 gebied ongewijzigd. Onttrekkingen buiten deze zone zijn wat betreft de Natuurbeschermingswet vergunningvrij. Dit is beschreven in het beheerplan. Deze effectafstanden van 300 meter voor onttrekkingen zijn gebaseerd op een oordeel van onafhankelijke deskundigen. Naar aanleiding van deze en andere zienswijzen is in paragraaf 6.2.1 een onderzoeksmaatregel opgenomen om te bepalen of een gebiedsspecifieke effectafstand mogelijk is.

054-Z-4-D5

054-Z-5-D1

Inspreker is van mening dat een zonering van 200 meter voor beregening op basis van onderzoek door de Rijn-Oost waterschappen een robuust uitgangspunt is, en de werkelijkheid beter benadert dan de zonering van 300 meter zoals volgt uit de Centrale Beoordeling (op basis van continue onttrekking op maximale capaciteit gedurende twee maanden). Inspreker vindt dat in het door de provincie aangekondigde vervolgonderzoek uitgegaan dient te worden van de reële grondwateronttrekkingshoeveelheden. Een inspreker wenst hierover in gesprek te gaan met de provincie.

Antwoord: Met de effectafstanden wordt een vergunningvrije zone (Natuurbescheringswet) toegevoegd voor nieuwe activiteiten. Veel ondernemers hebben hier baat bij. Binnen de effectafstanden blijft het huidige juridische kader van kracht. Kort gezegd is het verschil in invloedsafstand te verklaren door het verschil in toetsingskader. Bij de beregeningsregeling hebben de waterschappen gekeken vanaf welke afstand een effect van beregening optreedt op grondwater in grondwaterafhankelijke natuur. In het kader van de beheerplannen is gekeken vanaf welke afstand(en) redelijkerwijs significant negatieve effecten zijn uit te sluiten van bestaande handelingen op de instandhoudingsdoelstellingen. Deze instandhoudingsdoelstellingen zijn geformuleerd als behouds-, uitbreidings- of verbeterdoelstellingen. Hier komt nog bij dat de beregeningsregeling alleen betrekking heeft op beregeningsonttrekkingen. In en rondom Natura 2000-gebieden wordt ook grondwater onttrokken voor andere doelen dan beregening. In hoofdstuk 5 gaat het beheerplan hier op in. De provincie is hierover met de betrokken partners, waaronder inspreker, in gesprek. Naar aanleiding van deze en andere zienswijzen is in paragraaf 6.2.1 een onderzoeksmaatregel opgenomen.

054-Z-4-D6

Inspreker wenst voor (vergunningplichtige) grondwateronttrekkingen op grotere afstand verduidelijking vanaf welke grens de zone wordt gerekend en wenst afstemming met het beregeningsbeleid van het waterschap.

Antwoord: De effectafstand voor grondwateronttrekkingen geldt vanaf de grens van het Natura 2000-gebied en dus niet vanaf de grens van de habitattypen. De delen van het Natura 2000-gebied waar nu geen habitattypen voorkomen, zijn namelijk van belang voor het hydrologische systeem als geheel. Verdroging in deze delen van het Natura 2000-gebied moet worden voorkomen om de grondwaterafhankelijke habitattypen te behouden en/of in kwaliteit te verbeteren. Tevens kunnen delen waar nu geen habitattypen voorkomen van belang zijn voor de uitbreidingsdoelstellingen. Om deze uitbreidingsdoelstellingen op termijn te kunnen behalen, dient verdroging nu voorkomen te worden. In hoofdstuk 4 van het beheerplan is de samenhang tussen het beleid van de provincie en het waterschapsbeleid beschreven. Tevens is in het beheerplan een onderzoeksmaatregel opgenomen naar de effectafstanden van agrarische grondwateronttrekkingen. Eén van de aandachtspunten van dit onderzoek is een eenduidige uitwerking van het beleid op basis van de Natuurbescheringswet en het beregeningsbeleid van het waterschap.

054-Z-5-D2

Inspreker merkt op dat ten onrechte in de beheerplannen wordt gesteld dat grondwateronttrekking t.b.v. veedrenking altijd is vrijgesteld van vergunningplicht.

Antwoord: Grondwateronttrekking ten behoeve van veedrenking is niet altijd vrijgesteld van vergunningplicht in het kader van de Natuurbescheringswet. Naar aanleiding van deze en andere zienswijzen is de paragraaf over kleine grondwateronttrekkingen aangepast. In het beheerplan zijn alle bestaande grondwateronttrekkingen ten behoeve van agrarische onttrekkingen met een pompcapaciteit kleiner dan 60 m³ per uur, met een maximum van 25.000 m³ per jaar vergunningvrij. Dit wordt nader toegelicht in paragraaf 5.4.4 van het beheerplan.

054-Z-9-D5

Inspreker vindt het opvallend dat beregeningsbufferzones gerekend worden vanaf de natte natuurtypen in het Natura 2000-gebied en niet vanaf de begrenzing, waardoor het opbouwen van voedingsgebieden voor natte natuur erg lastig wordt.

Antwoord: De 300 meter zone voor beregeningsonttrekkingen die in de beheerplannen is opgenomen, geldt wel vanaf de grens van het Natura 2000-gebied. Er is juist voor gekozen om deze zone vanaf de grens van het Natura 2000-gebied te laten gelden, omdat de delen van het Natura 2000-gebied waar geen natte habitattypen voorkomen van belang zijn als inzigsgebied voor de grondwaterafhankelijke habitattypen.

2.6.4 Beregening uit oppervlaktewater

054-Z-4-D2

Inspreker geeft aan bij voorkeur aan te sluiten bij de systematiek uit de ontwerp-omgevingsvisie van de provincie ten aanzien van beregening en drainage.

Antwoord:

De systematiek voor beregening en drainage wordt samen met een aantal partners, waaronder inspreker, nader uitgewerkt. Die regeling zal in afstemming met bestaand beleid plaatsvinden. In het beheerplan is een onderzoeksmaatregel opgenomen.

054-Z-9-D4

Inspreker is van mening dat per Natura 2000-gebied afzonderlijke voorwaarden moeten worden gesteld aan de onttrekking van oppervlaktewater voor beregening. De generieke voorwaarde die nu is opgenomen, is volgens inspreker te algemeen met risico's voor verdroging van habitattypen.

Antwoord: In de beheerplannen wordt gesteld dat verdroging door onttrekking van water voor beregening uit waterlopen kan worden uitgesloten zolang het waterpeil in de watergang blijft gehandhaafd door wateraanvoer. In de beregeningsregeling van waterschap Vechtstromen is vastgelegd dat beregening vanuit oppervlaktewater alleen is toegestaan zolang de eerstvolgend benedenstrooms gelegen stuw nog overstroomt. Zodra de afvoer stagneert, treedt automatisch en met onmiddellijke ingang een beregeningsverbod in werking in het desbetreffende peilgebied. Er mag dus alleen onttrokken worden zonder dat een verlaging van het waterpeil plaatsvindt. Het oppervlaktewaterpeil in de watergangen waaruit wordt onttrokken is daarmee gegarandeerd. Deze conclusie volgt uit hydrologische wetmatigheden die uniform geldig zijn in alle Natura2000-gebieden. Daarom garandeert deze generieke voorwaarde dat geen verdrogend effect optreedt.

2.6.5 Peilbeheer

054-Z-4-D7

Inspreker stelt voor ook peilverlagingen nader te specificeren in het hoofdstuk bestaand gebruik.

Antwoord: In paragraaf 5.4.8 van het ontwerp-beheerplan is ingegaan op het huidige peilbeheer. Omdat wijzigingen in peilbeheer betrekking kunnen hebben op grote oppervlakten buiten het Natura 2000-gebied, kunnen de effecten van dergelijke wijzigingen op de instandhoudingsdoelstellingen erg verstrekkend zijn. Daarom is het niet mogelijk om in het beheerplan effectafstanden op te nemen waarbuiten wijzigingen in peilbeheer wat betreft de Natuurbeschermingswet vergunningvrij zijn of voorwaarden op te nemen waaronder het peilbeheer zonder Natuurbeschermingswet-vergunning kan worden gewijzigd. Daarom wordt peilverlaging niet opgenomen in de beheerplannen.

2.6.6 Agrarische activiteiten

054-Z-1-D7

Inspreker stelt voor om vooralsnog als maatregel op te nemen dat binnen de effectafstand voor drainage alle nieuwe drainage wordt verboden, en dat in de eerste planperiode via modelmatige berekeningen de effectafstanden (worst-case en cumulatie met waterwinning) exacter worden bepaald.

Antwoord: In het beheerplan is een afstand opgenomen waarbuiten de aanleg van nieuwe drainage geen effect heeft op de instandhoudingsdoelstellingen. Binnen deze afstand zijn effecten niet op voorhand uit te sluiten. Daarom geldt binnen deze afstand het normale wettelijke kader dat stelt dat het verboden is om zonder vergunning projecten of andere handelingen te verrichten die een negatief effect kunnen hebben op de instandhoudingsdoelstellingen. Het aanleggen van nieuwe drainage is dus alleen toegestaan als de initiatiefnemer aan kan tonen dat de instandhoudingsdoelstellingen niet in gevaar komen. Een algemeen verbod is dan ook niet nodig. Door diverse partijen is aangedragen dat nader naar de effectafstanden en de kaders voor de aanleg van nieuwe drainage moet worden gekeken. Inmiddels is de provincie hierover met diverse partijen, waaronder inspreker, in overleg. In het beheerplan is een onderzoeksmaatregel opgenomen.

054-Z-1-D8

Inspreker is van mening dat het vervangen van drainage onder de genoemde voorwaarden niet kan gelden in de percelen die in de gebiedsanalyse PAS zijn opgenomen met de aanduiding dat de

ontwatering moet worden gestopt: het beleid is gericht op het (binnen 6 jaar) saneren van deze ontwateringsmiddelen en daarmee zou het vervangen contra-productief zijn.

Antwoord: In de beheerplannen is ervan uitgegaan dat de drainage op de percelen die in de PAS-gebiedsanalyse zijn aangeduid als te verwerven/herinrichten wordt verwijderd. Deze maatregel dient doorgaans op korte termijn (in de eerste beheerplanperiode) te worden genomen. In principe zijn grondgebruikers vrij om bestaande buisdrainage te vervangen door drainage die niet meer draineert dan de oorspronkelijk aangelegde, zolang de maatregelen uit de gebiedsanalyse niet zijn uitgevoerd.

054-Z-3-D5

Inspreker adviseert om de bestaande activiteiten 'bemesting' en 'drainage' op 'groen' te zetten (is nu oranje, respectievelijk geel), om te voorkomen dat dit bij agrarische ondernemers misverstanden en onrust oplevert. Immers, aan de voorwaarden is al voldaan met het PAS-maatregelenpakket.

Antwoord: De beoordeling 'groen' is alleen van toepassing wanneer significant negatieve invloeden op de instandhoudingsdoelstellingen uitgesloten zijn. Het uitvoeren van de PAS-maatregelen is een voorwaarde voor het vergunningvrij opnemen van de activiteit in de eerste beheerplanperiode. De provincie is verantwoordelijk voor het uitvoeren van deze (mitigerende) maatregelen. Aan de voorwaarden is niet voldaan zolang de maatregelen niet zijn uitgevoerd. Drainage staat daarom terecht op geel. Momenteel is niet bekend of, en in welke mate bemesting een effect heeft op de instandhoudingsdoelstellingen. Vandaar dat bemesting terecht als 'oranje' beoordeeld is (er is onvoldoende informatie om vast te stellen of, en zo ja wat, het effect is van de activiteit op de instandhoudingsdoelstellingen. Er is nader onderzoek nodig.). In de PAS-gebiedsanalyse is geconcludeerd dat met de hierin opgenomen maatregelen de habitattypen in de eerste beheerplanperiode niet achteruit gaan. In de conclusie van de paragraaf m.b.t. agrarische activiteiten is bij de oranje beoordeling van bemesting verduidelijkt dat de activiteit in de eerste beheerplanperiode onveranderd voortgezet kan worden. Uit onderzoek in de eerste beheerplanperiode zal blijken of er in de 2e beheerplanperiode wel maatregelen noodzakelijk zijn.

054-Z-3-D8

Inspreker vraagt om een duidelijkere beschrijving van de bestaande activiteit 'beweiden' waaruit blijkt dat deze activiteit niet NB-wet vergunningplichtig is.

Antwoord: Het beheerplan is op dit punt verduidelijkt. Voor de bestaande activiteit beweiding zijn geen negatieve effecten voorzien, deze kan dus doorgaan. Voor toekomstige nieuwe/gewijzigde vormen van beweiding wordt op Rijksniveau een Algemene maatregelen van bestuur voorbereid waarin een vrijstelling van de vergunningplicht wordt geregeld ([kamerbrief van 2 maart 2015 betreffende Uitspraak vergunningplicht bemesten en beweiden, DGAN-PDJNG / 15028006](#)).

054-Z-3-D6

Inspreker verzoekt om de specifieke voorwaarden 'zelfde NAP-hoogte' en 'zelfde dichtheid' bij wijzigingen in drainage te schrappen, aangezien de technieken de afgelopen jaren zijn veranderd waardoor drainage vaak ondieper wordt gelegd maar met een iets grotere dichtheid.

Antwoord: In hoofdstuk 5 van het beheerplan is onder het kopje 'voorwaarden' de volgende passage opgenomen: vervanging van bestaande drainage binnen de effectafstand door drainage met eenzelfde of lagere drainerende werking dan de oorspronkelijk aangelegde drainage is toegestaan, indien: het ontwaterend vermogen niet toeneemt ten opzichte van de oorspronkelijk aangelegde drainage. Dat betekent danwel vervanging van bestaande buisdrainage op dezelfde NAP-hoogte en met dezelfde dichtheid, of: het ontwaterend vermogen blijft aantoonbaar gelijk of neemt zelfs af ten opzichte van de oorspronkelijk aangelegde drainage. Het is dus mogelijk dat nieuwe technieken worden toegepast zolang het ontwaterend vermogen aantoonbaar gelijk blijft of afneemt.

054-Z-3-D7

Inspreker vindt de beïnvloedingszones voor drainage, die op basis van een theoretische benadering zijn bepaald, voor een aantal Natura 2000-gebieden onacceptabel groot; en is blij met de handreiking van de provincie om dit aspect op korte termijn per gebied nader te bekijken. Inspreker gaat daarbij uit van een aanmerkelijk smallere zone die voor agrariërs acceptabel is.

Antwoord: Met het opnemen van effectafstanden (beïnvloedingszones) ontstaat er voor meer dan 80% van het oppervlak in Overijssel een vergunningsvrije zone van de Natuurbeschermingswet

voor het aanleggen van drainage. Voor het overgrote deel van de agrarische ondernemers geeft dit duidelijkheid en gemak. Voor een klein deel van ondernemingen die binnen de effectafstanden van een Natura2000 gebied liggen blijft de huidige vergunningplicht van kracht. Voor die ondernemers verandert er niets door de effectafstanden op te nemen. De provincie neemt een onderzoeksmaatregel op ten aanzien van drainage en kleine agrarische grondwateronttrekkingen. Dit onderzoek wordt uitgevoerd in samenwerking met inspreker en andere belanghebbende partners. Het kleiner (of groter) maken van de effectafstanden is geen doelstelling van dit onderzoek, maar kan wel een uitkomst zijn.

054-Z-9-D6

Inspreker vindt het arbitrair dat bij het bepalen van de effecten van drainage, met een norm van 50 cm (verlaging grondwaterstand als gevolg van drainage) is gerekend en niet met meerdere normen, terwijl de rapportage van Alterra aangeeft dat verlaging van grondwater van 30 centimeter algemeen voorkomen.

Antwoord: De berekende invloedsafstanden van buisdrainage zijn gebaseerd op de aanname dat de verlaging van de grondwaterstand in het gedraineerde perceel maximaal 50 cm bedraagt. Dit wordt beschouwd als een schatting van het maximaal mogelijke effect, wat wordt bevestigd door de berekeningen in het rapport van Alterra. Doordat de invloedsafstanden zijn gebaseerd op een schatting van het maximale effect kan worden gegarandeerd dat de invloedsafstanden voldoende groot zijn. Bij een eventuele vergunningaanvraag voor drainage in een perceel binnen de berekende invloedsafstand kan uiteraard blijken dat de verlaging van de grondwaterstand op het perceel in die specifieke situatie kleiner is dan 50 cm en dat het effect op de omgeving navenant kleiner is. Het staat de aanvrager vrij om dat in de vergunningaanvraag nader te onderbouwen.

054-Z-9-D7

Inspreker is het niet eens met de aanname dat een drainagesysteem een uniforme werking heeft over het hele gebied.

Antwoord: De berekende invloedsafstanden voor buisdrainage zijn gebaseerd op de landelijke kaart van de freatische spreidingslengte van Alterra. De spreidingslengte is een hydrologische maat voor de mate waarin een ingreep in de waterhuishouding leidt tot verandering van de grondwaterstand in de omgeving. De ruimtelijke variatie in de werking van drainage is dus meegenomen in de berekeningen door het gebruik van de kaart van de freatische spreidingslengte.

2.6.8 Cumulatietoets

054-Z-1-D11

Inspreker geeft aan dat vergunningplichtige waterwinningen niet lijken te zijn beoordeeld op cumulatieve effecten. Ook zijn effecten op kwel, afvoer en samenstelling van het water niet beoordeeld. Inspreker stelt daarom voor om voor de eerste planperiode als maatregel op te nemen dat dit wordt onderzocht om de effecten wel helder te krijgen.

Antwoord: Op de cumulatieve effecten van bestaande activiteiten is in paragraaf 5.5 van de beheerplannen ingegaan. Hieruit blijkt dat cumulatieve effecten van bestaande activiteiten in combinatie met effecten van de voorgenomen maatregelen niet leiden tot significant negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen. De cumulatieve effecten van bestaande activiteiten worden voldoende gemitigeerd door (herstel)maatregelen. In het beheerplan is een onderzoeksmaatregel opgenomen met betrekking tot drainage en kleine grondwateronttrekkingen. Een apart onderzoek naar de cumulatieve effecten van vergunningplichtige waterwinningen is niet nodig.

054-Z-9-D3

Inspreker wenst per Natura 2000-gebied inzicht in de wijze waarop een mogelijk cumulatief effect van grondwateronttrekking, beregening en drainage is berekend, mede met het oog op de onvolledigheid van de gegevens over kleine grondwateronttrekkingen.

Antwoord: In de Gebiedsanalyses zijn maatregelen opgenomen om de instandhoudingsdoelen te realiseren en verdere achteruitgang te voorkomen. Het maatregelenpakket is gebaseerd op systeemanalyses waarin de cumulatieve effecten van alle verdrogende effecten in de omgeving zijn meegenomen, inclusief grondwateronttrekkingen, beregening en drainage. Daarmee is

gegarandeerd dat met uitvoering van de voorgenomen maatregelen de verdrogende effecten van diverse ingrepen voldoende zijn gemitigeerd. Daarnaast geeft de Centrale Beoordeling inzicht in de effecten van alle afzonderlijke grondwateronttrekkingen, waarmee duidelijkheid wordt geboden richting betrokkenen over de mate waarin deze activiteiten vergunningvrij kunnen worden voortgezet.

2.7 Instandhoudingsmaatregelen

054-Z-1-D5

Inspreker verzoekt om aan te geven welke eventuele extra maatregelen nodig zijn om het duurzaam behoud van de typische soorten te garanderen, zodat verdere achteruitgang van de kwaliteit van het habitatype wordt voorkomen en eventuele kwaliteitsverbetering in de toekomst mogelijk blijft.

Antwoord: Bij het uitvoeren van de maatregelen uit het beheerplan (zowel PAS-maatregelen als niet-PAS maatregelen) wordt rekening gehouden met de typische soorten. Uiteraard wordt ook de beheerder van het Natura 2000-gebied hierbij betrokken. De maatregelen moeten zo uit gevoerd worden dat populaties van typische soorten niet worden geschaad of er zelfs profijt van hebben. Het is daarom niet nodig extra maatregelen voor typische soorten op te nemen in de beheerplannen.

054-Z-1-D13

Inspreker stelt voor om voor de Kamsalamander extra poelen aan te leggen tussen Aamsveen en Witte Veer om een verbinding met de andere kernpopulatie in het Aamsveen te realiseren.

Antwoord: In paragraaf 6.2.2 is als maatregel voor de kamsalamander opgenomen: het aanleggen van enkele poelen (locatie nog nader te bepalen) om uitwisseling binnen en buiten het gebied te bevorderen. Het beheerplan hoeft op dit punt niet te worden aangepast.

2.8 Sociaal-economische gevolgen

054-Z-3-D9

Inspreker wijst erop dat het beheerplan te weinig inzicht geeft in de sociaal economische effecten en daarbij behorende oplossingsrichtingen; hoe de nadelige effecten voor de landbouw worden gecompenseerd is niet aangegeven.

Antwoord: De PAS-maatregelen maken deel uit van de beheerplannen. Met het PAS wordt beoogd ontwikkelingsruimte te bieden en daarmee positieve sociaal-economische effecten te bereiken. Voor zover de maatregelen leiden tot schade, wordt deze vergoed.

De sociaaleconomische effecten van het PAS zijn onderzocht door het LEI. Conclusie is, aldus het LEI, dat tot 2030 sociaaleconomische effecten op landelijke schaal overwegend positief tot neutraal zijn. Het programma heeft een positief effect op de werkgelegenheid omdat het duidelijkheid biedt, waardoor ondernemers verbeterde ontwikkelingsmogelijkheden hebben. In de veehouderij zal de afname van werkgelegenheid door dit programma minder worden, met name in de melkveehouderij. Verder wacht de industrie als gevolg van dit programma niet langer met investeringen. Voor infrastructuurprojecten heeft het programma als gunstig effect dat er geen aanvullende mitigerende maatregelen nodig zijn, omdat het programma hierin voorziet.

In het kader van Samen Werkt Beter is afgesproken hoe de provincie tot een zorgvuldige uitwerking van het maatregelenpakket komt. Via verkenning en planuitwerking vindt nadere uitwerking plaats rekening houdend met alle belangen, waaronder de sociaal-economische gevolgen, waarbij steeds voorop staat dat de doelen gehaald moeten worden. In de landbouwgebieden waar maatregelen getroffen moeten worden vergoedt de provincie op basis van volledige schadeloosstelling volgens de systematiek van de onteigeningswet. Daarnaast heeft de provincie verschillende instrumenten ingevoerd om te komen tot werkbare oplossingen voor de landbouw, zoals de invoering van een subsidieregeling voor verplaatsing van agrarische bedrijven vanaf 1 januari 2016. Het provinciaal beleid om te komen tot landbouwstructuurversterking door bijvoorbeeld kavelruil is tevens inzetbaar. Er is ruimte om, binnen randvoorwaarden,

omwisselbesluiten te nemen (zie kader paragraaf 1.5 van het beheerplan). Ook de gemeente kan aan zet zijn bij het bieden van beleidsruimte. Bijvoorbeeld als een agrarisch bedrijf gaat stoppen en een recreatietak wil starten.

2.9 Uitvoeringsprogramma

2.9.1 Algemeen

054-Z-1-D1

Inspreker is van mening dat er in de eerste beheerplanperiode een uitwerking van de maatregelen in ruimte en tijd dient te worden gemaakt om de noodzakelijke extra maatregelen te benoemen en de samenhang met de overige maatregelen te bewaken.

Antwoord: De uitwerking van de maatregelen in ruimte en tijd is onderdeel van de planuitwerkingsfase. De planning is dat dit binnen 2 jaar duidelijk is. In het kader in paragraaf 1.5 van het beheerplan wordt hier op ingegaan.

054-Z-4-D9

Inspreker geeft aan de watermaatregelen pas te kunnen uitvoeren, nadat aan de volgende randvoorwaarden wordt voldaan: -de locaties waar de hydrologische maatregelen worden uitgevoerd, zijn obstakelvrij gemaakt door de provincie (beschikbaarheid van grond, het aanpassen van de detailontwatering bij particulieren, gevolgen van vernatting voor gebouwen), -de provincie financiert de hydrologische maatregelen en de kosten voor monitoring, -de project- en apparaatskosten zijn voor de provincie, -de provincie financiert eventuele schades.

Antwoord: In het beheerplan worden de door inspreker genoemde randvoorwaarden niet opgenomen. Het uitvoeren van de maatregelen vindt plaats in het kader van de gebiedsprocessen. Op dat moment zal in overleg worden getreden met inspreker om afspraken te maken over het uitvoeren van de maatregelen.

054-Z-6-D2

Inspreker biedt aan om aanvullende informatie over het grondwater of de grondwaterkwaliteit ter beschikking te stellen en actief deel te nemen aan de nadere uitwerking van de PAS-maatregelen en de beheerplannen.

Antwoord: De provincie apprecieert dergelijk aanbod. Er vindt reeds geruime tijd constructieve informatie uitwisseling plaats tussen de provincie en inspreker. Deze goede samenwerking wordt voortgezet. Voor zover in de uitwerking directe belangen van inspreker aan de orde zijn, wordt inspreker daar vanzelfsprekend bij betrokken.

054-Z-9-D1

Inspreker geeft aan dat, in het traject van het leveren van maatwerk in de verkenningen voor de gebiedsprocessen, dimensionering van bufferzones ook kan betekenen dat bufferzones groter worden als dat noodzakelijk is.

Antwoord: De begrenzing van gebieden waar maatregelen genomen moeten worden in de waterhuishouding is gebaseerd op ecohydrologische systeemanalyses. Op basis daarvan mag verwacht worden dat de huidige begrenzing het maximale gebied aangeeft waar vernatting is te verwachten als gevolg van hydrologische maatregelen. Uitgangspunt is dat geen invloed optreedt buiten deze begrenzing. Uiteraard kan bij nadere uitwerking in het gebiedsproces blijken dat deze begrenzing moet worden aangepast of dat aanvullende maatregelen nodig zijn om vernatting buiten de begrenzing te voorkomen.

2.9.2 Monitoring en onderzoek

054-Z-1-D4

Inspreker geeft aan dat de typische soorten deel uitmaken van de kwaliteitsbepaling van de habitattypen, daarom is het van belang om de volgende zaken op te nemen in het beheerplan: - Opsomming van alle typische soorten welke behoren tot de aangewezen habitattypen; - Van elke typische soort aangegeven wat op dit moment bekend is van de aanwezigheid (nul situatie); - Van elke typische soort aangegeven op welke wijze deze gemonitord wordt of dat een expert judgement volstaat.

Antwoord: Een lijst met typische soorten per habitatype is reeds opgenomen in het profielendocument. Dit document is te vinden via de website van de rijksoverheid. Het al dan niet aanwezig zijn van typische soorten is één van de parameters aan de hand waarvan de kwaliteit van de habitattypen wordt bepaald. In dat kader worden ook de typische soorten gemonitord. Een deel van de typische soorten wordt in het SNL-kader gemonitord. Voor een aantal habitattypen is waarschijnlijk extra inzet nodig om de typische soorten te monitoren. Dit heeft op landelijk niveau aandacht. In het beheerplan wordt aangegeven dat een keuze gemaakt wordt over welke typische soorten gemonitord gaan worden. Mocht in een bepaald gebied dat door inspreker wordt beheerd extra monitoringsinzet nodig zijn, dan wordt inspreker hierbij betrokken.

054-Z-1-D12

Inspreker geeft aan dat het provincie-brede monitoringsprogramma niet samen met de terreinbeheerders is vastgesteld, in tegenstelling tot wat is opgenomen in het beheerplan. Inspreker signaleert voorts dat de tabel over natuurmonitoring niet klopt op dit punt, het betreft afspraken over taakverdeling, financiën etc.

Antwoord: Inspreker wijst er terecht op dat het provinciale monitoringsprogramma niet is afgestemd met de terreinbeherende organisaties. De planning van de SNL-monitoring is echter wel met deze organisaties afgestemd.

054-Z-7-D1

Inspreker wil inzicht in het effect van uitbreiding van de ganzenpopulatie op de biodiversiteit (o.a. weidevogels) als gevolg van maatregelen, door de monitoring uit te breiden.

Antwoord: Het is de vraag of de aantallen ganzen als gevolg van de maatregelen toenemen. De monitoring van ganzen is op dit moment voldoende. Zowel de populatie als de schadecijfers worden gemonitord. Mocht er zich in de toekomst een situatie voordoen die aanleiding kan zijn om aanpassingen te doen, dan is dat mogelijk. Een specifiek probleem kan besproken worden met de provincie.

054-Z-9-D8

Inspreker maakt gebruik van vrijwilligers bij de monitoring van natuurwaarden en stelt dat het type monitoring dat is opgenomen in het uitvoeringsprogramma zich niet leent voor monitoring door vrijwilligers. Een professionaliseringslag moet daarom plaatsvinden.

Antwoord: Op provinciaal niveau is aandacht voor de verdere professionalisering van de monitoring. Hierover is ook contact met de verschillende terreinbeheerders.

054-Z-9-D9

Inspreker is opgevallen dat in een aantal beheerplannen nog aanwijzingssoorten ontbreken in het monitoringsprogramma.

Antwoord: Er wordt hard gewerkt om de SNL methodiek en de NEM meetnetten uit te breiden zodat deze dekkend zijn voor alle Natura 2000 soorten. In 2016 volgen hier waarschijnlijk nog wijzigingen voor. Uiteraard worden de partijen die bij de monitoring zijn betrokken tijdig op de hoogte gesteld van deze wijzigingen.

2.9.3 Financiering

054-Z-10-D2

Inspreker gaat er vanuit dat de kosten voor nader onderzoek, voortvloeiend uit de toetsing bestaande activiteiten, zullen worden gedragen door bestaande provinciale budgetten.

Antwoord: In paragraaf 5.3.5 van het beheerplan is de volgende passage opgenomen: Daar waar nader onderzoek nodig is (categorieën oranje, rood en soms ook geel), de mitigerende maatregelen nog niet in dit beheerplan zijn opgenomen en de activiteit onder de wettelijke en in de jurisprudentie ontwikkelde vereisten voor vergunningvrij bestaand gebruik valt (bestaand gebruik zie paragraaf 5.2), liggen het initiatief tot en de financiering van dit onderzoek bij het bevoegd gezag, de provincie Overijssel.

054-Z-10-D3

50. Inspreker vindt dat in paragraaf sociaal-economische aspecten meer expliciet dient te worden ingegaan op de gevolgen voor niet-agrarische sectoren, en er meer inzicht wordt geboden in de wijze van vergoeding van sociaal economische schades.

Antwoord: De provincie heeft voor de uitvoering van het gehele maatregelenpakket budgetten gereserveerd. Dit budget wordt niet nader gespecificeerd in de afzonderlijke plannen. De door inspreker aangegeven suggesties om concretere teksten op te nemen ten aanzien van mogelijke koppelkansen met sanering wordt niet overgenomen. In de praktijk zullen dit soort kansen per geval worden beoordeeld.

054-Z-9-D11

Inspreker vindt het principieel onjuist om subsidies in het kader van SVNL verordening aan te wenden voor PAS maatregelen, het betreft namelijk gelabelde gelden voor reguliere beheermaatregelen.

Antwoord: Daar waar een maatregel past in het regulier SRNL beheer is geen extra vergoeding nodig.

2.9.4 Schade

054-Z-7-D2

Inspreker vraagt aandacht voor schade aan agrarische bedrijven als gevolg van de toenemende aantallen ganzen die het gevolg zijn van maatregelen.

Antwoord: Toename van de aantallen ganzen als gevolg van de maatregelen ligt niet in de verwachting. Tevens is in de Flora- en faunawet geregeld dat belangrijke schade aan landbouw door beschermde inheemse diersoorten, zoals de meeste ganzensoorten, voor vergoeding in aanmerking komt. Voorwaarde is wel dat deze schade buiten het normale maatschappelijke risico valt.

2.10 Vergunningverlening & handhaving

054-Z-1-D15

Inspreker geeft aan dat voor aanleg van nieuwe drainage binnen de effectafstand een vergunning nodig is, de individuele boer dient aan te tonen dat de drainage geen effect heeft. Inspreker ziet dat op deze wijze een lastige onderzoeksvraag bij de individuele agrariër wordt gelegd. Daarbij gaat het ook om het in beeld brengen van het cumulatieve effect van alle drainages en ook waterwinningen; deze versterken elkaar in droge periodes. Inspreker vraagt zich af of deze vraag bij de individuele aanvrager kan worden neergelegd, en zo niet, hoe deze effecten dan wel in beeld komen

Antwoord: De onderzoeksvraag waar inspreker op ingaat volgt reeds uit de Natuurbeschermingswet en geldt voor alle nieuwe activiteiten die een negatief effect op de instandhoudingsdoelstellingen kunnen hebben. Voor de aanleg van nieuwe drainage en de wijziging van bestaande drainage heeft de provincie onderzocht buiten welke grens negatieve effecten niet meer op treden. Op deze manier heeft de provincie een deel van de onderzoeksplicht op zich genomen. Een initiatiefnemer die buiten deze effectafstand nieuwe drainage aan wil leggen of bestaande drainage wil wijzigen, hoeft niet meer zelf een onderzoek naar de effecten op de instandhoudingsdoelstellingen uit te (laten) voeren.

054-Z-9-D10

Inspreker verzoekt om de juridische mogelijkheden na te gaan voor het 'vergunningvrij' maken van natuurherstelmaatregelen, en voorziet vertragingen van het uitvoeringsprogramma.

Antwoord: Op grond van de Natuurbeschermingswet geldt een vergunningplicht voor alle projecten of andere handelingen met een mogelijk negatief effect op de instandhoudingsdoelstellingen. Er geldt geen algemene uitzondering voor natuurbeheer of voor herstelmaatregelen. Indien deze maatregelen een negatief effect kunnen hebben, zijn zij vergunningplichtig. Er hoeft op grond van de Nbwet echter geen passende beoordeling te worden gemaakt. De uitvoering van een aantal maatregelen is dusdanig concreet dat het effect hiervan in de laatste paragraaf van hoofdstuk 6 van de beheerplannen is beoordeeld. Deze maatregelen zijn in de beheerplannen vergunningvrij gemaakt. Voor een aantal maatregelen was deze beoordeling echter nog niet mogelijk. Deze maatregelen kunnen daarom niet op voorhand vergunningvrij gemaakt worden. De provincie dient bij het verlenen van de vergunning een belangenafweging te maken en daarbij onder andere rekening te houden met de gevolgen van de activiteit op de instandhoudingsdoelstellingen en de beheerplannen. Om vertraging in het uitvoeringsprogramma te voorkomen, is het aan te raden het uitvoeringsprogramma in een vroeg stadium met het team vergunningverlening van de provincie te bespreken, om te bepalen onder welke voorwaarden een herstelmaatregel vergunningvrij uitgevoerd kan worden of onder welke voorwaarden een vergunning kan worden verleend.

3 Wijzigingen

3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt aangegeven wat in het definitieve beheerplan gewijzigd is ten opzichte van het ontwerp-beheerplan. Per hoofdstuk van het beheerplan is aangegeven wat aan de hand van de ingekomen zienswijzen is aangepast (dit is expliciet vermeld) en wat ambtshalve is gewijzigd. Op de grijs gemarkeerde teksten in het ontwerp-beheerplan kon tijdens de inspraakprocedure van de PAS worden ingesproken.

Na de inspraakperiode van het beheerplan is de PAS-gebiedsanalyse herzien. De herziene PAS-gebiedsanalyse die door Gedeputeerde Staten op 18 november 2015 is vastgesteld is overgenomen in het definitieve beheerplan. Ook in het definitieve beheerplan zijn deze teksten grijs gemaakt zodat duidelijk is dat het gaat om teksten uit de gebiedsanalyse. Voor deze teksten geldt dat de meest recente versie van de gebiedsanalyse leidend is.

3.2 Aanpassingen

Hoofdstuk 1 Inleiding

Paragraaf 1.4 t/m 1.6

De totstandkoming van het beheerplan is verduidelijkt; de relatie tot de PAS-gebiedsanalyse is nader toegelicht.

Een belangrijke toevoeging is:

De PAS-gebiedsanalyses worden tijdens de eerste beheerplanperiode nog diverse keren aangepast (veelal als gevolg van technische wijzigingen in het reken-instrument van het PAS (AERIUS) of ontwikkelingen vanuit het gebiedsproces). Deze wijzigingen worden niet doorgevoerd in dit beheerplan. Voor zover nodig zal dit beheerplan dan ook in combinatie met de meest recent door Gedeputeerde Staten vastgestelde gebiedsanalyse moeten worden gelezen. De meest recente gebiedsanalyse is te vinden op de website: pas.natura2000.nl.

Hoofdstuk 2 Gebiedsbeschrijving

Hoofdstuk 2 is geactualiseerd met de meest recente gebiedsanalyse (vastgesteld door GS op 18 november 2015)

Hoofdstuk 3 Instandhoudingsdoelstellingen

Paragraaf 3.1 Kernopgaven

Hoofdstuk 3 is geactualiseerd met de meest recente gebiedsanalyse (vastgesteld door GS op 18 november 2015). De toelichting van het begrip 'sense of urgency' is aangepast.

Hoofdstuk 4 Beleid, plannen en regelgeving

Dit hoofdstuk is geactualiseerd. Een beschrijving van de Waterwet en Wet bodembescherming is toegevoegd. De beregeningsregeling van de waterschappen is nader toegelicht, ook is een passage over het bodemconvenant opgenomen.

Hoofdstuk 5 Bestaande activiteiten

Paragraaf 5.1 t/m 5.3

In deze paragrafen is de toelichting op de beoordeling van bestaande activiteiten verduidelijkt. De tekst is op meerdere plekken herzien.

Paragraaf 5.4.3 Kleine grondwateronttrekkingen (aangepast n.a.v. zienswijze)

Paragraaf 5.4.3 'Kleine grondwateronttrekkingen' heeft een andere naam gekregen: kleine (niet agrarische) grondwateronttrekkingen onder verantwoordelijkheid van het waterschap.

Er is een onderscheid gemaakt in kleine (niet agrarische) grondwateronttrekkingen en 'Agrarische grondwateronttrekkingen'. Deze laatste is in het definitieve beheerplan in een afzonderlijke paragraaf opgenomen. In deze extra paragraaf (5.4.4) is verwezen naar de herziene onderzoeksopgave in paragraaf 6.2 (zie onder paragraaf 6.2).

Nieuwe paragraaf 5.4.4 'Onttrekkingen ten behoeve van agrarische activiteiten'

In deze paragraaf is de situatie voor *nieuwe* grondwateronttrekkingen verduidelijkt door een verwijzing naar het beleid van de waterschappen op te nemen:

'Zoals in paragraaf 4.5.3 al is beschreven staat het waterschap binnen een straal van 200 meter rondom kwetsbare natte natuur geen nieuwe beregeningsonttrekkingen toe.

Het aanleggen van nieuwe onttrekkingen buiten de effectafstand van 300 meter vanaf Witte Veen is vergunningvrij.'

Voor onttrekkingen tussen 200 en 300 meter geldt dus geen verbod op voorhand, maar wel vergunningsplicht. In het beoordelen van de vergunning wordt bepaald of de ontzekking mogelijk is of niet.

Met het opnemen van effectafstanden voor kleine onttrekkingen ontstaat er voor meer dan 80% van het oppervlak in Overijssel (de gebieden buiten de grens van de effectafstanden) een vergunningvrije zone van de Natuurbeschermingswet voor realiseren van nieuwe onttrekkingen. Voor het overgrote deel van de agrarische ondernemers geeft dit duidelijkheid en gemak. Binnen de effectafstanden blijft de Natuurbeschermingswet van toepassing

In de nieuwe paragraaf is ook het *vervangen van bestaande grondwateronttrekkingen* toegevoegd: 'Indien een bestaande installatie op dezelfde locatie wordt vervangen door een installatie met dezelfde capaciteit en de maximale ontzekking van 25.000 m³ per jaar in acht wordt genomen, verandert het effect van de grondwaterontzekking niet. Een dergelijke wijziging is zowel binnen als buiten de effectafstand van 300 meter vanaf het Natura 2000-gebied Witte Veen vergunningvrij.'

Bestaande onttrekkingen ten behoeve van agrarische activiteiten binnen een straal van 300 meter van Witte Veen zijn in het definitieve beheerplan beoordeeld met code geel, dit was in het ontwerp-beheerplan code oranje (grondwateronttrekkingen kunnen totdat meer informatie beschikbaar is (onderzoeksmaatregelen)) worden gecontinueerd. Code geel houdt in: significant negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen zijn met 'mitigerende maatregelen' uit te sluiten. De activiteit kan onder de volgende voorwaarde doorgang vinden:

- Uitvoeren van de hydrologische herstelmaatregelen uit de PAS-gebiedsanalyse.

Om de effect afstanden beter te visualiseren is een kaart opgenomen. In de paragraaf is een verwijzing naar de bijlage met het kaartje met effectzones opgenomen.

Paragraaf 5.4.12 Agrarische activiteiten

Beweiden alle grazers (aangepast n.a.v. zienswijze)

De activiteit 'beweiden' is als volgt verduidelijkt: Voor toekomstige nieuwe/gewijzigde vormen van beweiding wordt op Rijksniveau een regeling voorbereid waarin een vrijstelling van de vergunningplicht wordt geregeld (kamerbrief van 2 maart 2015 betreffende Uitspraak vergunningplicht bemesten en beweiden, *DGAN-PDJNG / 15028006*).

Scheuren graslanden

De voetnoot betreffende scheuren van graslanden is aangepast op basis van nieuwe informatie. In het ontwerp-beheerplan was de volgende tekst opgenomen:

'De staatssecretaris van Economische Zaken (brief TK 2013-2014, 28625, nr. 1683, 6 december 2013) heeft de bescherming van kwetsbare graslanden (land dat vijf jaar of langer grasland is) vanuit Europa zodanig uitgelegd dat blijvende graslanden binnen Natura 2000-gebieden in de nabije toekomst niet mogen worden omgezet of geploegd.'

In het definitieve beheerplan is de voetnoot als volgt:

'Per 1 januari 2015 is de (nieuwe) "Uitvoeringsregeling rechtstreekse betalingen GLB" in werking getreden. In artikel 2.15 lid 1 (zie onder) is formeel vastgelegd dat al het blijvend grasland binnen N2000-gebied wordt aangemerkt als blijvend grasland dat ecologisch kwetsbaar is. In de Europese verordening met betrekking tot het gemeenschappelijk landbouwbeleid (nr. 1307/2013) is dit verbod als volgt vastgelegd: "Landbouwers mogen blijvend grasland dat zich in door de lidstaten uit hoofde van de eerste alinea en, in voorkomend geval, van de tweede alinea aangewezen gebieden bevindt niet omzetten of ploegen."

Drainage (aangepast n.a.v. zienswijze)

Verwezen wordt naar de herziene onderzoeksopgave in paragraaf 6.2 (zie onder paragraaf 6.2).

In de paragraaf is de volgende tekst toegevoegd:

Met het opnemen van effectafstanden voor drainage ontstaat er voor meer dan 80% van het oppervlak in Overijssel (de gebieden buiten de grens van de effectafstanden) een vergunningvrije zone van de Natuurbeschermingswet voor het realiseren van nieuwe drainage. Voor het overgrote deel van de agrarische ondernemers geeft dit duidelijkheid en gemak. Binnen de effectafstanden blijft de Natuurbeschermingswet van toepassing.

Om de effectafstanden beter te visualiseren is een kaart opgenomen. In de paragraaf is een verwijzing naar de bijlage met het kaartje met effectzones opgenomen

Paragraaf 5.4.20 Jacht, faunabeheer en schadebestrijding

De volgende passage is geschrapt naar aanleiding van uitspraak Raad van State (ABRvS 2 december 2015 zaaknr. 201503834/1/R2; ECLI:RVS:2015:3707):

'Gedeputeerde Staten hebben daarnaast besloten dat faunabeheer en schadebestrijding van grauwe gans, kolgans en brandgans mogelijk is op agrarisch in gebruik zijnde gronden in Natura 2000-gebieden. Dit besluit is gebaseerd op een toetsing aan de Natuurbeschermingswet.'

Twee voetnoten zijn toegevoegd:

'Naar alle waarschijnlijkheid treedt in januari 2017 de Wet natuurbescherming in werking. De Flora- en faunawet komt dan te vervallen. Omdat het merendeel van de toestemmingen voor jacht, faunabeheer en schadebestrijding onder het overgangsrecht vallen, verandert er in de praktijk in het veld weinig. Het is echter mogelijk dat jacht, faunabeheer en schadebestrijding, zoals beschreven in deze paragraaf, op onderdelen afwijkt van wat straks is toegestaan. Deze nieuwe situatie is niet getoetst in dit beheerplan. Wanneer een nieuwe situatie afwijkt van wat in dit beheerplan is beschreven, moeten de effecten van deze nieuwe situatie worden beoordeeld. Wanneer negatieve effecten niet zijn uit te sluiten, kan een vergunning nodig zijn.'

En:

'Naar alle waarschijnlijkheid is de patrijs onder de Wet natuurbescherming (die naar verwachting in januari 2017 in werking treedt) geen bejaagbare wildsoort meer. De overige soorten blijven waarschijnlijk wel bejaagbare wildsoorten.'

Hoofdstuk 6 Instandhoudingsmaatregelen

Inleiding (aangepast n.a.v. zienswijze)

Alle maatregelen (PAS en niet-PAS) zijn in één overzicht opgenomen in de bijlagen. In de inleidende tekst van hoofdstuk 6 wordt verwezen naar deze bijlage.

Hoofdstuk 6 is geactualiseerd met de meest recente gebiedsanalyse (vastgesteld door GS op 18 november 2015).

Paragraaf 6.2.1 Maatregelen op gebiedsniveau (aangepast n.a.v. zienswijze)

De onderzoeksopgave is herzien. In het ontwerp-beheerplan was opgenomen onder het kopje *'onderzoek kleine grondwateronttrekkingen'*:

In samenwerking met waterschappen en belanghebbende partners wordt een onderzoek gedaan naar gebiedsspecifieke effectafstanden van drainage en agrarische onttrekkingen rondom N2000-gebieden met als doel:

- Bescherming van natuur binnen bestaande juridische kaders met minimale beperking van activiteiten en een zo klein mogelijke onderzoeksplicht.
- Eenduidige uitwerking van het beleid op basis NB- wet en Waterwet.
- Zoveel mogelijk eenduidigheid voor ondernemers voor onttrekkingen en drainage rondom Natura2000 gebieden.

Het onderzoek bestaat uit een ontwerpfase waarin de onderzoeksvraag wordt geformuleerd en een uitvoeringsfase waarin het onderzoek wordt uitgevoerd.

Dit is in het definitieve beheerplan gewijzigd naar:

Onderzoek drainage en kleine grondwateronttrekkingen ten behoeve van agrarische activiteiten

In samenwerking met waterschappen en belanghebbende partners wordt een onderzoek gedaan naar gebiedsspecifieke effectafstanden van drainage en agrarische onttrekkingen rondom N2000-gebieden met als doel:

- Bescherming van natuur binnen bestaande juridische kaders met minimale beperking van activiteiten en een zo klein mogelijke onderzoeksplicht.
- Eenduidige uitwerking van het beleid op basis Natuurbeschermingswet en Waterwet.
- Zoveel mogelijk eenduidigheid voor ondernemers voor onttrekkingen en drainage rondom Natura 2000-gebieden.

Het onderzoek bestaat uit een ontwerpfase waarin de onderzoeksvraag wordt geformuleerd en een uitvoeringsfase waarin het onderzoek wordt uitgevoerd.

Hoofdstuk 7 Sociaal-economisch perspectief

Alleen enkele tekstuele wijzigingen

Hoofdstuk 8 Uitvoeringsprogramma

Paragraaf 8.1 Ter inzage legging PAS en ontwerp-beheerplannen

Deze paragraaf is geactualiseerd.

Paragraaf 8.3.4 Natuurmonitoring

Aanpak

Onder gebiedsspecifieke natuurmonitoring is toegevoegd: 'keuze te monitoren typische soorten. De typische soorten van de habitattypen zijn opgenomen in het profielendocument. Deze typische soorten zijn één van de parameters aan de hand waarvan de kwaliteit van de habitattypen wordt bepaald. Een groot aantal typische soorten betreft vaatplanten. Deze worden reeds in het kader van de SNL gemonitord. Voor een aantal habitattypen zijn echter ook typische soorten opgenomen uit soortgroepen die niet in het kader van de SNL worden gemonitord. Omdat het voor een onderbouwde uitspraak over de kwaliteit van een habitatype niet nodig is alle typische soorten in beeld te hebben, moet nader bekeken worden voor welke typische soorten extra monitoringsinzet nodig is'.

Planning natuurmonitoring

Niet het provinciale monitoringsprogramma maar de planning van de SNL-monitoring is afgestemd met de terreinbeherende organisaties. Dit is aangepast in het beheerplan.

Hoofdstuk 9 Vergunningverlening en handhaving

Paragraaf 9.1.1 Vergunningplicht

Deze paragraaf is geactualiseerd. De relatie tot het PAS is verduidelijkt, alsmede de relatie tot hoofdstuk 5 (bestaande activiteiten). Een figuur ('Voorbeeld activiteit en effectafstanden') is opgenomen, waarmee de effectafstanden van activiteiten verduidelijkt zijn.

Paragraaf 9.1.2 Vergunningprocedure

Deze paragraaf is geactualiseerd.

De volgende tekst is toegevoegd:

'Op 8 december 2015 hebben gedeputeerde staten beslist dat vergunningaanvragen worden behandeld volgens de Uniforme Openbare Voorbereidingsprocedure (verder UOV). Om aanvragen correct volgens deze procedure af te handelen is 13 weken te kort. Daarom wordt standaard de behandeltermijn verlengd met de termijn die in de geldende wet is opgenomen. De Natuurbeschermingswet 1998 kent een extra termijn van 13 weken. De Wet natuurbescherming kent een extra termijn van 7 weken.'

Bijlagen

Bijlage 1,2,3: Kaarten zijn geactualiseerd op basis van de gebiedsanalyse zoals vastgesteld door Gedeputeerde Staten op 18 november 2015

Kaarten met effectafstanden voor kleine agrarische onttrekkingen en drainage zijn toegevoegd

Een overzicht van de PAS- en niet-PAS maatregelen is toegevoegd

Bijlage 1 Begrippen en afkortingen

Begrippenlijst

Onderstaande lijst bevat de in het beheerplan en de nota van antwoord gehanteerde begrippen. Nadere uitleg over Natura 2000 en daar mee samenhangende begrippen is ook te vinden op website: <http://www.natura2000.nl>

- *Aanwijzingsbesluit*: Besluit waarmee een Natura 2000-gebied wordt aangewezen en begrensd en waarin de instandhoudingsdoelstellingen van dat gebied worden aangegeven.
- *Andere handeling*: Bestaand gebruik niet zijnde een project. Uit jurisprudentie blijkt dat ook het uitvoeren van strandexcursies met een strandbus op Terschelling, het opnieuw open stellen van een bestaande verharde weg voor ontsluitingsverkeer en het wijzigen van het veebestand onder een andere handeling vallen.
- *Beheerplan*: Een door het bevoegd gezag vastgesteld plan waarin is vastgelegd wat er wordt gedaan om de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied te realiseren.
- *Belanghebbende*: (Rechts)personen, bewoners, bedrijven, recreanten die een direct belang kunnen aantonen tav het betreffende Natura 2000-gebied.
- *Bestaand gebruik*: gebruik dat op 31 maart 2010 bekend was, of redelijkerwijs bekend had kunnen zijn bij het bevoegd gezag (artikel 1 lid m, Natuurbeschermingswet 1998).
- *Beschermde Natuurmonumenten* wettelijk beschermde gebieden die vanaf de jaren 70 van de vorige eeuw zijn aangewezen. Een deel van de beschermde Natuurmonumenten ligt binnen Natura 2000-gebieden.
- *Bestuursakkoord Natuur*: overeenkomst tussen rijk en provincie in nauw overleg met maatschappelijke organisaties over de ontwikkeling en beheer van natuur in Nederland voor de periode tot en met 2027
- *Bevoegd gezag*: Overheidsinstelling die is belast met een bepaalde taak, bijvoorbeeld vergunningverlening of vaststellen van beheerplannen.
- *Biodiversiteit*: soortenrijkdom.
- *Centrale beoordeling*: de door Arcadis in 2012 uitgevoerde inventarisatie: Centrale beoordeling van bestaande handelingen in en rond Natura2000 gebieden in Overijssel.
- *Ecologische Hoofdstructuur (EHS)*: een samenhangend netwerk van in (inter)nationaal opzicht belangrijke duurzaam te behouden ecosystemen. De EHS is opgebouwd uit natuurkerngebieden, natuurontwikkelingsgebieden en ecologische verbindingszones.
- *Fauna*: De totaliteit van de diersoorten van een bepaald gebied.
- *Foerageergebied*: Bepaald gebied waarin dieren regelmatig gebruik maken voor het zoeken van voedsel.
- *Gedeputeerde Staten (GS)*: Dagelijks bestuur van een provincie.
- *Gunstige staat van instandhouding*: Van een gunstige staat van instandhouding van een soort of habitatype is sprake als de biotische en abiotische omstandigheden waarin de soort of het habitatype voorkomt perspectief bieden op een duurzaam voortbestaan van die soort of dat habitatype.
- *Habitat*: Kenmerkend leefgebied van een soort.
- *Habitatrichtlijn*: EU-richtlijn (EU-Richtlijn 92/43/EEG van 21 mei 1992) die als doel heeft het in stand houden van de biodiversiteit in de Europese Unie door het beschermen van natuurlijke en halfnatuurlijke habitats en de wilde flora en fauna.
- *Habitatype*: Land- of waterzone met bijzondere geografische, abiotische en biotische kenmerken die zowel geheel natuurlijk als halfnatuurlijk kunnen zijn (= letterlijke definitie die in de Richtlijn staat) of beschrijving van tot een bepaald habitatype behorende vegetatietypen, waarbij ook minder goed ontwikkelde vormen zijn aangegeven.
- *Herstelstrategieën*: De herstelstrategie betreft de maatregelen die nodig zijn voor de realisatie van de instandhoudingsdoelen.
- *Kritische depositiewaarde*: de hoeveelheid stikstof die een ecosysteem over langere tijd kan weerstaan zonder dat de structuur of het functioneren van het ecosysteem significant negatief beïnvloed worden.
- *Instandhouding*: Geheel aan maatregelen die nodig zijn voor het behoud of herstel van natuurlijke habitats en populaties van wilde dier- en plantensoorten.
- *Instandhoudingsdoelstelling*: de habitatypen en soorten waarvoor een gunstige staat van instandhouding moet worden behouden of gerealiseerd.
- *Landschapsecologische systeemanalyse*: Een beschrijving van het ontstaan van een gebied, het functioneren van dit gebied en van de processen die bepalend zijn voor het voorkomen van

planten en dieren in dit gebied. Dit inzicht vormt de basis voor de aanduiding van duurzame beheer- en/of inrichtingsmaatregelen.

- *Monitoring*: Het door de tijd blijven volgen van het verloop van de waarde van een of meer grootheden volgens een vastgestelde werkwijze.
- *Natura 2000*: Een samenhangend netwerk van leefgebieden en soorten die van belang zijn vanuit het perspectief van de Europese Unie als geheel, ingesteld door de Europese Unie. Op de gebieden is de Vogel- en/of Habitatrichtlijn van toepassing.
- *Natura 2000 doelendocument*: Beleidsdocument van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (december 2006), het document biedt het kader voor de aanwijzingsbesluiten en geeft sturing aan de beheerplannen.
- *Natura 2000-gebied*: Gebied behorende tot het Natura 2000 netwerk; in Nederland een gebied beschermd volgens de Natuurbeschermingswet 1998, tevens aangewezen en/of aangemeld als Vogel- en/of Habitatrichtlijn-gebied (art 10a Natuurbeschermingswet).
- *Natuurbeschermingswet 1998*: Wet die natuurgebieden beschermt (gebiedsbescherming). Bescherming vindt plaats door ingrepen met mogelijke verslechterende of significante effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van het beschermde gebied niet toe te staan, tenzij een vergunning kan worden verkregen.
- *Natuurpact*: overeenkomst tussen het ministerie van Economische Zaken en de Provincies d.d. 26 september 2013
- *Negatieve effecten*: Gevolgen voor soorten en voor de kwaliteit van habitattypen en de leefgebieden van soorten in een Natura 2000-gebied zonder dat deze gevolgen de instandhoudingsdoelstellingen in gevaar brengen.
- *Ontwerp-beheerplan*: Beheerplan dat helemaal gereed is om de inspraak in te gaan, inclusief de formele instemming van de betrokken bevoegde gezagen.
- *Open stal*: Stal met (gedeeltelijk) open gevel
- *PAS (Programmatische Aanpak Stikstof)*: een projectplan met als doel het omlaag brengen van de stikstofdepositie in Natura 2000-gebieden, om zo de vergunningverlening in het kader van Natuurbeschermingswet 1998 vlot te trekken. Aangezien deze depositie het probleem is van meerdere overheidslagen en meerdere sectoren, wordt dit in gezamenlijkheid opgepakt. De essentie van de PAS is daarom verkennen en afspreken hoe op verschillende niveaus (generiek, provinciaal en gebiedsgericht) en vanuit verschillende sectoren (landbouw, industrie, verkeer en vervoer) wordt bijgedragen aan het aanpakken van het probleem. Uitgebreide informatie over PAS is te vinden op de PAS-website: <http://pas.natura2000.nl>.
- *Procesindicator*: Procesindicatoren zijn plantensoorten die kunnen helpen bij het tijdig signaleren van (dreigende) verslechtering, en ook optredende verbetering van de kwaliteit van Habitattypen. Procesindicatoren geven inzicht in veranderingen van de standplaatscondities als gevolg van verdroging, verzuring, vermesting.
- *Profielendocument*: In het profielendocument zijn voor alle aangewezen habitattypen, habitatsoorten en vogels beschrijvingen opgenomen. Aan de hand van deze beschrijvingen en de staat van instandhouding in een Natura 2000-gebied worden de instandhoudingsdoelstellingen (behoud, verbetering, uitbreiding, etc.) voor dat Natura 2000-gebied vastgesteld.
- *Project*: Een activiteit is 'een project' in de zin van de Nbwet als er sprake is van 'de uitvoering van bouwwerken of de totstandbrenging van andere installaties of (materiële) werken en andere (materiële) ingrepen in het natuurlijke milieu of landschap, inclusief de ingrepen voor de ontginning van bodemschatten'.
- *SBI*: Standaard Bedrijfsindeling. Ieder bedrijf dat zich inschrijft in het Handelsregister krijgt een SBI-code. Deze code geeft aan wat de belangrijkste activiteit van een bedrijf is.
- *Sense of urgency*: Een sense of urgency is toebedeeld als binnen enkele jaren mogelijk een onherstelbare situatie ontstaat waardoor de kernopgave en de daarbij behorende instandhoudingsdoelstellingen niet meer realiseerbaar zijn.
- *Significant negatieve effecten*: Gevolgen voor soorten en voor de kwaliteit van habitattypen en de leefgebieden van soorten in een Natura 2000-gebied waardoor de instandhoudingsdoelstellingen in gevaar worden gebracht. Bijvoorbeeld wanneer ten opzichte van de instandhoudingsdoelstellingen de toekomstige oppervlakte van een habitatype of het leefgebied van een soort vermindert, het aantal van een soort vermindert of de kwaliteit van een habitatype of het leefgebied van een soort achteruitgaat.
- *Staat van instandhouding*: Het effect van de som van de invloeden die op de betrokken soort inwerken en op lange termijn een verandering kunnen bewerkstelligen in de verspreiding en de grootte van de populaties van die soort op het grondgebied van de Europese Unie.
- *Vastgesteld beheerplan*: Het beheerplan zoals dat (na de inspraakprocedure) is vastgesteld door het bevoegde gezag. Een eventueel daarna ingesteld beroep bij de Raad van State valt hier dus buiten.

- *Vegetatie*: Het ruimtelijk voorkomen van planten in samenhang met de plaats waar zij groeien en in de rangschikking die zij spontaan hebben aangenomen.
- *Versnippering*: Schade aan faunapopulaties als gevolg van doorsnijding van het leefgebied door infrastructuur en/of door andere vormen van habitatdoorsnijding.
- *Verstoring*: Storen van dieren door lawaai, betreding, licht en dergelijke.
- *Vogelrichtlijn*: De Vogelrichtlijn is een EU-richtlijn (EU-Richtlijn 79/409/EEG van 2 april 1979) die tot doel heeft om alle natuurlijk in het wild levende vogelsoorten op het grondgebied van de Europese Unie te beschermen, inclusief en in het bijzonder de leefgebieden van kwetsbare en bedreigde soorten.
- *Voortouwnemer*: De voortouwnemer is hét aanspreekpunt voor het beheerplan voor de buitenwereld. Vanuit haar positie als 'frontoffice' is de voortouwnemer verantwoordelijk voor het totale externe proces.

Afkortingen

- ABRvS Afdeling Bestuursrechtspraak Raad van State
- ADC Alternatieven, dwingende redenen van groot openbaar belang, compenserende maatregelen
- Awb Algemene wet bestuursrecht
- BN Beschermd Natuurmonument
- CDG Commissie van Deskundigen en Grondwaterwet
- EHS Ecologische Hoofdstructuur
- GGOR Gewenst Grond en Oppervlaktewaterregime
- GLB Gemeenschappelijk Landbouwbeleid
- GS Gedeputeerde Staten
- HvJ Hof van Justitie van de Europese Unie, voorheen Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen.
- ILG Investeringsbudget Landelijk Gebied
- KDW Kritische Depositiewaarde
- KRW Kaderrichtlijn Water
- LEI Landbouw Economisch Instituut
- MLA Microlight airplane
- NAP Normaal Amsterdams Peil
- Nbwet Natuurbeschermingswet 1998
- NEM Netwerk Economische Monitoring
- PAS Programmatische Aanpak Stikstof
- RPAS Remotely piloted aircraft system
- RWZI Rioolwaterzuiveringsinstallatie
- SBB Staatsbosbeheer
- SBI Standaard Bedrijfsindeling
- SGBP Stroomgebiedsbeheerplan
- SKNL Subsidieregeling Kwaliteitsimpuls Natuur en Landschap
- SNL Subsidiestelsel voor Natuur- en Landschapsbeheer
- SRNL Subsidieregeling Natuur- en Landschapsbeheer
- SVIR Structuurvisie Infrastructuur en ruimte
- SWB Samen Werkt Beter
- TBO Terreinbeherende organisatie
- TUG Tijdelijk en uitzonderlijk gebruik
- UAS Unmanned aircraft system
- Wabo Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
- Wav Wet ammoniak en veehouderij
- Wro Wet ruimtelijke ordening